

**Univerzita Karlova
Právnická fakulta**

Přípravné jednání v praxi – přežitek, či nezbytnost?

Studentská vědecká odborná činnost

Kategorie: magisterské studium

2023
XVI. ročník

Autor/Autoři: Lucie Přenosilová
Konzultant: JUDr. Simona Úlehlová

Navrhovaný specializační modul: Občanské právo procesní

Čestné prohlášení a souhlas s publikací práce

Prohlašuji, že jsem práci předkládanou do XVI. ročníku Studentské vědecké a odborné činnosti (SVOČ) vypracovala samostatně za použití literatury a zdrojů v ní uvedených. Dále prohlašuji, že práce nebyla ani jako celek, ani z podstatné části dříve publikována, obhájena jako součást bakalářské, diplomové, rigorózní nebo jiné studentské kvalifikační práce a nebyla přihlášena do předchozích ročníků SVOČ či jiné soutěže.

Souhlasím s užitím této práce rozšiřováním, rozmnožováním a sdělováním veřejnosti v neomezeném rozsahu pro účely publikace a prezentace PF UK, včetně užití třetími osobami.

V Praze dne 20. 4. 2023

Lucie Přenosilová

Celkový rozsah vlastního textu práce (od úvodu po závěr), včetně mezer a poznámek pod čarou:

53 856 znaků

Obsah

Seznam zkratk	4
Úvod	5
1. Současná právní úprava přípravného jednání	6
1.1. Alternativy přípravného jednání	7
1.1.1. Příprava jednání dle § 114a OSŘ	7
1.1.2. Kvalifikovaná výzva	8
1.1.3. Rozhodnutí věci bez nařízení jednání	8
1.1.4. Účelnost přípravného jednání	9
1.2. Procesní aspekty přípravného jednání	9
1.2.1. Předvolání k přípravnému jednání	9
1.2.2. (Ne)veřejnost přípravného jednání	10
1.2.3. Následky nedostavení se k přípravnému jednání	11
1.3. Koncentrace řízení	13
1.4. Srovnání přípravného jednání a prvního jednání ve věci	14
1.5. Negativa současné úpravy	15
2. Přípravný rok ve věcném záměru civilního řádu soudního	16
2.1. Povaha a účel přípravného roku	16
2.2. Alternativy přípravného roku	17
2.3. Následky nedostavení se k přípravnému roku a koncentrace řízení	18
2.4. Přijetí věcného záměru odbornou veřejností	20
2.5. Reakce věcného záměru na negativa současné úpravy	20
3. Přípravné jednání v praxi	21
3.1. Metodologie	21
3.2. Analýza dat	21
3.3. Hodnocení dat	24
Závěr	26
Seznam zdrojů	27
Přílohy	29

Seznam zkratek

AT	vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., advokátní tarif
CEPR	Centrální elektronický platební rozkaz (aplikace).
CŘS	Věcný záměr civilního řádu soudního
CSP	zákon č. 160/215 Z. z., civilný sporový poriadok
OSŘ	zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád
PF UK	Právnická fakulta Univerzity Karlovy
SoP	zákon č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích
ZŘS	zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních

Úvod

Předkládaná práce pojednává o právní úpravě přípravného jednání podle § 114c OSŘ a jeho praktickém využití. Je obecně známo, že přípravné jednání není v soudní praxi příliš využíváno. Návrh civilního řádu soudního však s přípravným jednáním (resp. přípravným rokem) počítá a zdá se, že bude až na výjimky konáno obligatorně. Cílem práce je analyzovat přípravné jednání v platné úpravě a přípravný rok v návrhu věcného záměru civilního řádu soudního, a zhodnotit současný stav uplatňování přípravného jednání v praxi.

Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. Teoretická část sestává ze dvou kapitol. První se zabývá platnou právní úpravou přípravného jednání dle § 114c OSŘ. Rozebírá jeho klíčové aspekty a věnuje se i jeho alternativám. Tam, kde je úprava odlišná, stručně srovnává se Slovenskem, kde již proběhla rekonstrukce. Druhá kapitola se věnuje zamýšlené úpravě dle návrhu věcného záměru civilního řádu soudního. Poukazuje na to, zda návrh řeší nedostatky současné úpravy a zda přináší problémy nové. Zabývá se i alternativami přípravného roku.

Praktická část sestává z kvalitativního šetření - rozhovorů se soudci civilního úseku dvou okresních soudů, a kvantitativního dotazníkového šetření provedeného mezi soudci civilního úseku ostatních okresních soudů v obvodu Krajského soudu v Praze. Zjišťují četnost využívání přípravného jednání, zkušenosti soudců s jeho konáním, důvody jeho (ne)konání a názor soudců na připravovaný povinný přípravný rok. Dotazují se i na alternativy, které soudci využívají místo přípravného jednání, nekonají-li ho.

Výsledky praktické části konfrontují se závěry části teoretické. Na základě toho dospívám k závěru, zda je přípravné jednání potřebné, či zda je přežitkem, který lze efektivně nahradit alternativami. Od toho se odvíjí, zda je navrhovaná úprava žádoucí, či zda je třeba přístup buď opustit, či rozšířit okruh výjimek z povinného konání.

1. Současná právní úprava přípravného jednání

Přípravné jednání je upraveno v § 114c OSŘ. Jde o jeden z institutů přípravy jednání, který směřuje k tomu, aby bylo možné meritorně rozhodnout zpravidla při jediném jednání (§ 114a odst. 1 OSŘ). Nejde o jednání ve věci dle § 115 OSŘ, ale o zvláštní soudní rok.¹ Jeho účelem je buď vést ke skončení věci bez meritorního rozhodnutí (zejm. smírně),² nebo připravit jednání.³ Přípravné jednání lze konat v řízeních dle občanského soudního řádu, a to včetně řízení dle části páté.⁴ Naopak je vyloučeno pro řízení dle zákona o zvláštních řízeních soudních.⁵

Přípravné jednání bylo do občanského soudního řádu zavedeno zákonem č. 59/2005 Sb. Novelou provedenou zákonem č. 7/2009 Sb. bylo značně formalizováno a upraveno do dnešní podoby. Právě tato rigidita právní úpravy přípravného jednání je však kritizována.⁶

Z ustanovení § 114c odst. 3 OSŘ lze dovodit, že v rámci přípravného jednání je třeba zabývat se nejméně třemi oblastmi: podmínkami řízení, procesními povinnostmi účastníků a smírným řešením sporu.

Předně se objasní splnění podmínek řízení a napraví nedostatky, jsou-li odstranitelné.⁷ Do skončení přípravného jednání soud zkoumá místní příslušnost; koná-li se přípravné jednání, později ji již zkoumat nemůže ani k námitce účastníka.⁸ Účelem přípravného jednání je i doplnění povinnosti tvrzení a povinnosti důkazní ze strany účastníků, a to zpravidla do protokolu na výzvu předsedy senátu.⁹ Přípravné jednání slouží i ke smírnému řešení sporu; předseda senátu se o něj pokouší sám, příp. nařídí první setkání s mediátorem dle § 100 odst. 2 OSŘ.¹⁰ Ač to zákon neuvádí, zpravidla předseda senátu sdělí předběžný názor soudu a upozorní na relevantní právní úpravu a judikaturu.¹¹ Na Slovensku to soudci ukládá § 171 odst. 1 CSP.

Předseda senátu může uložit účastníkům další procesní povinnosti k dosažení účelu řízení. Výčet činností je demonstrativní, jak plyne z použití slova „zejména“. Nelze však provádět dokazování

¹ ZAHRADNÍKOVÁ, R. a kol. *Civilní právo procesní*. 3. aktualizované vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2018, s. 218.

² Přípravné jednání však může vést i k rozsudku pro uznání. SVOBODA, K. *Řízení v prvním stupni. Civilní proces z pohledu účastníka*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 355.

³ WINTEROVÁ, A., MACKOVÁ, A. a kol. *Civilní právo procesní. Díl první: řízení nalézací*. 9. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2018, s. 336.

⁴ § 245 a § 250d OSŘ.

⁵ § 17 ZŘS; výjimka platí pro tzv. jiná řízení.

⁶ KOVÁŘOVÁ KŮCHOVÁ, I. Příprava jednání, přípravné jednání. In: HRUŠÁKOVÁ, M. (ed.). *Pocta Petru Hlavsovi*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, Právnická fakulta, 2009, s. 111.

⁷ § 114c odst. 3 písm. a) OSŘ.

⁸ § 105 odst. 1 OSŘ.

⁹ § 114c odst. 3 písm. b) OSŘ.

¹⁰ § 114c odst. 3 písm. c) a d) OSŘ.

¹¹ JIRSA, J. a kol. *Občanské soudní řízení. Soudcovský komentář. Kniha I.* 4. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2023, s.755.

a zpravidla tak nelze rozhodnout ve věci. Naopak na Slovensku dle § 171 odst. 1 CSP rozhodnout ve věci lze, je-li to vhodné a účelné.

Podmínky nařízení přípravného jednání jsou vymezeny negativně; přípravné jednání má být zásadně nařízeno vždy, nejsou-li dány zákonem předvídané situace. Dle Kovářové Kochové by naopak měly být vymezeny pozitivně, jako tomu bylo v civilním řádu soudním z roku 1895.¹²

Dle § 114c odst. 1 OSŘ předseda senátu nařídí a provede přípravné jednání za následujících podmínek: nelze rozhodnout ve věci bez nařízení jednání, jednání nelze připravit postupem dle § 114a odst. 2 OSŘ tak, aby bylo možné ve věci rozhodnout při jediném jednání, soud nepostupoval dle § 114b OSŘ, a nejde o spor či jinou právní věc, v nichž se nařízení přípravného jednání jeví s ohledem na okolnosti případu neúčelné. Soud by zásadně neměl nařizovat první jednání ve věci, není-li znám okruh sporných skutečností a důkazních návrhů.¹³ Slovenská úprava je jednodušší, soud dle § 168 CSP predbežné prejednanie nařídí, nerozhodl-li jinak.

1.1. Alternativy přípravného jednání

1.1.1. Příprava jednání dle § 114a OSŘ

Přípravné jednání má subsidiární charakter vůči přípravě jednání dle § 114a OSŘ. Nařizuje se, nepostačila-li k přípravě jednání opatření dle § 114a odst. 2 OSŘ tak, aby bylo možné rozhodnout ve věci při jediném jednání.

Srovnáme-li s činnostmi prováděnými při přípravném jednání, je z § 114a odst. 2 OSŘ podstatná zejm. výzva žalovaného k písemnému vyjádření ve věci a upozornění na možnost využití mediace.¹⁴ Předseda senátu dle § 114a odst. 2 písm. g) OSŘ činí i jiná vhodná opatření, která mohou směřovat i k ověření splnění procesních podmínek a odstranění jejich nedostatku.¹⁵

V praxi se vyskytuje i konání jiného soudního roku¹⁶ namísto přípravného jednání. Tento postup není v občanském soudním řádu výslovně upraven.¹⁷ Jde o případ, kdy soud nenařídí ani přípravné jednání, ani jednání ve věci, ale přesto s účastníky věc osobně probere. Časté je, že soud první jednání ve věci nařídí, ale nezahájí je, protože předtím věc s účastníky neformálně

¹² Ibid, s. 122.

¹³ KOVÁŘOVÁ KOCHOVÁ, c. d., s. 113-114.

¹⁴ § 114a odst. 2 písm. a) a b) OSŘ. Shodně SVOBODA, c. d., s. 357.

¹⁵ Např. zjistí-li soud, že zástupce účastníka nedoložil plnou moc.

¹⁶ Tím nemám na mysli § 18 ZŘS; jiný soudní rok pro sporná řízení používá jak soudní praxe, tak i odborná literatura: SEDLÁČEK, M. Nedostatky právní úpravy přípravy jednání aneb k § 114b a § 114c OSŘ. *Soukromé právo*, 7-8/2022, s. 17.

¹⁷ Naopak § 18 ZŘS výslovně upravuje jiný soudní rok.

probere a shledá, že je třeba jednání odročit např. za účelem jednání o smíru. Důvodem může být snaha soudu vyloučit účinky přípravného jednání,¹⁸ nemožnost řádně doručit předvolání, snaha se osobně sejit s účastníky, ač bylo užito kvalifikované výzvy, či to, že soud chce mít možnost bezprostředně zahájit jednání ve věci, shledá-li jeho konání možným, a nepovažuje za vhodné nařizovat přípravné jednání i první jednání ve věci. Institut lze zařadit mezi jiná vhodná opatření dle § 114a odst. 2 písm. g) OSŘ.¹⁹

1.1.2. Kvalifikovaná výzva

Podmínkou nařízení přípravného jednání je, že soud nepostupoval dle § 114b OSŘ. Je tak vyloučeno v téže věci využít jak institutu tzv. kvalifikované výzvy, tak přípravného jednání.²⁰ Kvalifikovaná výzva může přípravné jednání nahradit co do doplnění povinnosti tvrzení a povinnosti důkazní. Soud jí žalovanému ukládá, aby písemně vylíčil rozhodující skutečnosti, na nichž staví svou obranu, připojil listinné důkazy, kterých se dovolává, a případně označil důkazy jiné. Kvalifikovanou výzvu nelze využít, nelze-li ve věci uzavřít a schválit smír, ani je-li žalovaným ke dni zahájení řízení či vstupu do řízení nezletilý, který nenabyl plné svéprávnosti. To naopak nebrání nařízení přípravného jednání; pouze se neuplatní fikce uznání dle § 114c odst. 6 OSŘ ve spojení s § 153a odst. 3 OSŘ.

Byť by se mohlo zdát, že instituty přípravy jednání jsou v občanském soudním řádu seřazeny postupně tak, jak mají být aplikovány, je na soudci, aby uvážil, zda je v konkrétním případě vhodnější kvalifikovaná výzva, nebo přípravné jednání. Protože se instituty navzájem vylučují, musí úvaha proběhnout před využitím kteréhokoli z nich. Uvádí se, že přípravné jednání je vhodnější, neunáší-li břemeno tvrzení či důkazní ani jedna strana; nedostatky jsou tak i na straně žalobce.²¹ Přípravné jednání je vhodné, i je-li nutné si s účastníky osobně vyjasnit situaci. Sezná-li soud, že je třeba jednání připravit na osobním setkání s účastníky, byť již využil kvalifikovanou výzvu, lze využít jiný soudní rok ve smyslu § 114 odst. 2 písm. g) OSŘ.²²

1.1.3. Rozhodnutí věci bez nařízení jednání

Přípravné jednání se neuplatní ani v případech, kdy lze o věci samé rozhodnout bez nařízení jednání. Jde zejm. o postup dle § 115a OSŘ, lze-li rozhodnout ve věci jen na základě

¹⁸ Zejm. koncentraci řízení a důsledky spojené s nedostavením se stran.

¹⁹ DRÁPAL, L., BUREŠ, J. a kol. *Občanský soudní řád I. § 1 až 200za. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 799.

²⁰ To vylučuje § 114b odst. 3 OSŘ; kvalifikovanou výzvu nelze vydat ani doručit po přípravném jednání.

²¹ DRÁPAL, BUREŠ, c. d., s. 801.

²² SEDLÁČEK, c. d., str. 17. Rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 13. 12. 2012, sp. zn. 27 Co 581/2012.

předložených listinných důkazů a účastníci se práva na projednání věci vzdali, případně s rozhodnutím věci bez nařízení jednání souhlasí.

Bez nařízení jednání se rozhoduje i v rozkazních řízeních. Přípravné jednání se tak neuplatní, je-li vydán některý z platebních rozkazů. Jde o situace, kdy lze ve věci rozhodnout i bez osobního kontaktu s účastníky a předložené listinné důkazy jsou dostačující; není třeba vyzývat účastníky ke splnění procesních povinností ani odstraňovat nedostatky podmínek řízení.

1.1.4. Účelnost přípravného jednání

Poslední výjimkou je případ, kdy se nařízení přípravného jednání jeví s ohledem na okolnosti případu neúčelným. Zda je jeho nařízení účelné, je na úvaze předsedy senátu.²³ Úvaha o tom, zda je účelné přípravné jednání konat, nastává až v případě, že se neuplatnily výjimky popsané v předchozích podkapitolách.

Pojem „účelnosti“ je vágní; kritizuje se, že je nejasné, zda se účelnost vztahuje k dosažení účelu řízení (spravedlivé rozhodnutí), či k zásadě rychlosti a hospodárnosti řízení. Dospívá se ke druhé možnosti.²⁴ Někdy je totiž účelné nařídit jednání ve věci, byť je zřejmé, že při něm nebude možno meritorně rozhodnout.²⁵

1.2. Procesní aspekty přípravného jednání

1.2.1. Předvolání k přípravnému jednání

Předvolání k přípravnému jednání se dle § 114c odst. 2 OSŘ doručuje do vlastních rukou; náhradní doručení je vyloučeno, nejde-li o doručení do datové schránky. Důvodem pro tuto úpravu jsou zejm. důsledky spojené s nedostavením se účastníků k přípravnému jednání. O nich bude pojednáno níže. Pro předvolání jsou významné proto, že není-li žalobci či žalovanému doručeno do vlastních rukou, nebyli řádně předvoláni. Přípravné jednání pak lze konat jen, dostaví-li se účastníci a souhlasí-li s jeho konáním.²⁶ Aby bylo možné účastníky sankcionovat při nedostavení se k přípravnému jednání, musí jim být předvolání doručeno 20 dní předem. Není-li lhůta dodržena, přípravné jednání konat lze, nedostaví-li se však účastníci, nelze je za to

²³ SVOBODA, c. d., s. 341.

²⁴ KOVÁŘOVÁ KOCHOVÁ, c. d., s. 116.

²⁵ Např. je-li dostatečný přehled o sporných skutečnostech, nebo je zřejmé, že se nepodaří řádně doručit předvolání. LAVICKÝ, P. a kol. *Občanský soudní řád (§ 1 až 150l). Řízení sporné. Praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2016, s. 509.

²⁶ SVOBODA, K., SMOLÍK, P., LEVÝ, J., DOLEŽÍLEK, J. a kol. *Občanský soudní řád. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, s. 569.

postihnout.²⁷ Podpůrně se pak aplikuje lhůta k přípravě na první jednání ve věci (nejméně 10 dnů předem).²⁸ Účastníci se ale musí dostavit a s konáním přípravného jednání souhlasit. Jinak nelze ani koncentrovat řízení. Tím, že se účastníci dostaví a vysloví souhlas s konáním přípravného jednání, dle mého názoru stvrdí, že se seznámili s obsahem předvolání včetně poučení o koncentraci řízení. Slovenská úprava je pružnější, předvolání se dle § 169 CSP doručuje do vlastních rukou, lhůta není stanovena.

Důraz na osobní přítomnost účastníků plyne i z § 114c odst. 2 OSŘ, dle něž se k přípravnému jednání předvolávají účastníci i jejich zástupci.²⁹ Jde o výjimku z pravidla, že je-li účastník zastoupen, doručuje se jen jeho zástupci (§ 50b OSŘ).³⁰ Předpokládá se, že osobní přítomnost účastníků je třeba, neboť právě oni věc nejlépe znají. Nedostaví-li se, lze přípravné jednání konat dle § 101 odst. 3 OSŘ;³¹ kvůli koncentraci řízení je ale žádoucí, aby svému zástupci poskytli veškeré potřebné informace o věci.³²

1.2.2. (Ne)veřejnost přípravného jednání

Přípravného jednání se vždy účastní samosoudce (v senátních věcech předseda senátu)³³ a účastníci a(nebo) jejich zástupci. K přípravnému jednání lze předvolat i znalce, má-li soud za to, že jeho vyjádření napomůže pochopení věci či usmíření stran.³⁴

Přípravné jednání je dle většinového názoru neveřejné,³⁵ byť se vyskytují odlišné názory.³⁶ Lze vycházet ze systematického výkladu; zásada veřejnosti se poprvé objevuje v § 116 OSŘ, již pod rubrikou „Jednání“ (§ 115 a násl. OSŘ). Přípravné jednání je upraveno pod rubrikou „Příprava jednání“. Úprava přípravného jednání o použití ustanovení týkajících se jednání mlčí. Z textu právního předpisu tak nelze veřejnost, ale ani neveřejnost přípravného jednání dovodit. Lze uvažovat o tom, zda se ustanovení o veřejnosti jednání použijí analogicky i na přípravné jednání, zda je v případě, že zákon mlčí, úkon neveřejný, či zda je připuštěná veřejnost na úvaze soudu. Je-li přípravné jednání veřejné, veřejnost má právo být při přípravném jednání přítomna za podmínek dle § 116 OSŘ. Neveřejnost jednání znamená, že účastníci řízení mají právo na to,

²⁷ Ibid, s. 571.

²⁸ § 115 odst. 2 OSŘ.

²⁹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 11. 2013, sp. zn. 23 Cdo 1213/2013.

³⁰ O zajištění účasti účastníka na jednání lze požádat i jeho zástupce: JIRSA, J., c. d., s. 752.

³¹ DRÁPAL., BUREŠ, c. d., s. 802.

³² LAVICKÝ, c. d., s. 515.

³³ ZAHRADNÍKOVÁ, c. d., s. 217.

³⁴ JIRSA, c. d., s. 752.

³⁵ WINTEROVÁ, A., MACKOVÁ, A. a kol. *Civilní právo procesní. Díl první: řízení nalézací*. 9. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2018, s. 336.

³⁶ SVOBODA, c. d., s. 346.

aby veřejnost přítomna nebyla. Je-li postup na úvaze soudu, účastníci nemají právo na to, aby byl rok neveřejný a veřejnost nemá právo na to být přítomna, nepovolí-li to soud.

Dle převažujícího názoru se veřejnost vztahuje jen na jednání ve věci.³⁷ Analogickou aplikaci zásady veřejnosti nesmí vylučovat povaha přípravného jednání. Veřejné projednání věci je právem účastníků i veřejným zájmem. Účastníci se dle § 115a OSŘ mohou vzdát práva na projednání věci; je-li však projednávána, musí být zásadně projednána veřejně. Účastníci nemohou účast veřejnosti odmítnout; převažuje veřejný zájem.³⁸ Při přípravném jednání se jen vymezuje předmět jednání. Vše, co se během něj událo, lze zopakovat na jednání; zde probíhají přednesy, dokazování i vyjádření se účastníků k nim. Je-li neveřejná písemná příprava jednání, není důvod, aby byl veřejný jediný institut přípravy jednání. Cílem přípravného jednání je vytvoření neformálního prostředí k usmíření účastníků; i to hovoří proti přítomnosti veřejnosti. V praxi se veřejnost nemá o přípravném jednání jak dozvědět, jejich seznam se veřejně nevyvěšuje.

Na druhou stranu soud často sděluje předběžný názor a věc s účastníky probírá, byť se nedokazuje. Přípravné jednání tvoří podstatnou část řízení, má-li věc skončit při jediném jednání. Neveřejnost přípravného jednání může být i v rozporu se zájmem účastníka. Veřejnost nemusí být nezúčastněná, často jde o osoby s účastníky spřízněné. Je-li jednání neveřejné, nelze umožnit přítomnost ani těchto osob. Dle mého názoru nelze použít analogicky § 116 odst. 3 OSŘ, neboť veřejnost nebyla vyloučena; neveřejnost je stanovena zákonem.

Domnívám se, že nejsou zcela přesvědčivé argumenty ani pro analogické použití zásady veřejnosti, ale ani pro neveřejnost přípravného jednání „z povahy věci“. Dle mého názoru tak soud může připustit veřejnost dle své úvahy. Veřejnost nemá právo na účast, účastníci zase nemají právo na neveřejnost přípravného jednání. Bylo by vhodné otázku veřejnosti přípravného jednání výslovně upravit.

Na Slovensku je predbežné prejednanie verejné, dle § 168 odst. 1 CSP se použije úprava jednání. Lze-li rozhodnout ve věci samé, o jiné úpravě nelze ani uvažovat.

1.2.3. Následky nedostavení se k přípravnému jednání

Nedostaví-li se strana k přípravnému jednání, liší se následky dle toho, zda jde o žalobce, nebo žalovaného. V obou případech je podmínkou, aby byla strana řádně a včas předvolána nejméně

³⁷ WINTEROVÁ, MACKOVÁ, c. d., s. 71.

³⁸ Hlavním cílem zásady veřejnosti je kontrola soudů. ZAHRADNÍKOVÁ, c. d., s. 57.

20 dnů předem, v předvolání byla poučena o důsledcích nedostavení se k přípravnému jednání a přesto se k němu nedostavila, aniž by se včas a z důležitého důvodu omluvila.³⁹

Nedostaví-li se k soudu žalobce či jiný navrhovatel, soud dle § 114c odst. 6 OSŘ řízení zastaví. Protože soud nerozhoduje ve věci, nemůže nastat překážka *rei indicatae*. Žalobci tak nic nebrání, aby podal návrh znovu; rizikem je pouze uplynutí promlčecích a prekluzivních lhůt. Důsledkem je i povinnost žalobce nahradit žalovanému náklady řízení, pokud mu vznikly a žalovaný je uplatní, a to dle § 146 odst. 2 OSŘ.⁴⁰

Nedostaví-li se k soudu žalovaný, má se za to, že žalobou uplatňovaný nárok uznává.⁴¹ Soud tak vydá rozsudek pro uznání dle § 153a odst. 3 OSŘ; postup není podmíněn návrhem žalobce, soud postupuje *ex officio*. Soud nemá možnost rozsudek pro uznání nevydat, jako je tomu u rozsudku pro zmeškání (§ 153b OSŘ), který sankcionuje neúčast žalovaného na prvním jednání ve věci. Vedle podmínek společných pro obě strany je vydání rozsudku pro uznání podmíněno tím, že byla žalovanému vedle předvolání řádně doručena i žaloba. Rozsudek pro uznání navíc nelze vydat ve věcech, v nichž nelze uzavřít a schválit smír⁴² a v řízeních, kdy je žalovaným ke dni zahájení řízení či vstupu do něj nezletilý, který nenabyl plné svéprávnosti. Jsou-li však dány předpoklady pro zastavení řízení či odmítnutí žaloby, soud rozsudek pro uznání nevydá a buď řízení zastaví, nebo žalobu odmítne. Z toho plyne, že nedostaví-li se k přípravnému jednání ani jedna strana, bude mít přednost zastavení řízení pro neúčast žalobce.⁴³

Rozsudek pro uznání je rozhodnutím ve věci. Nabude-li právní moci, je dána překážka věci rozhodnuté dle § 159a odst. 4 OSŘ. Úprava fikce uznání je kritizována právní teorií i praxí, neboť neúčast na přípravném jednání je svou povahou zmeškáním.⁴⁴ Pro případ rozsudku pro uznání občanský soudní řád neupravuje možnost navrhnout zrušení rozsudku, zmeškal-li žalovaný jednání z omluvitelných důvodů.⁴⁵ V úvahu připadá odvolání proti rozsudku, které lze dle § 205b OSŘ podat jen z omezených důvodů. V případě zmeškání přípravného jednání z omluvitelných důvodů by nebyly splněny podmínky pro vydání rozsudku pro uznání, neboť žalovaný se řádně a včas z přípravného jednání omluvil (tj. jakmile to bylo možné).

Kritizována je i skutečnost, že důsledky nedostavení se k přípravnému jednání jsou pro žalobce a žalovaného odlišné, byť jejich jednání je shodné. Paradoxně ani pro jeden případ není upraven

³⁹ § 114c odst. 5 a 6 OSŘ.

⁴⁰ To, že řízení muselo být zastaveno, zavinil žalobce bez viny žalovaného.

⁴¹ § 114c odst. 6 OSŘ.

⁴² § 99 odst. 1 a 2 OSŘ.

⁴³ DRÁPAL, BUREŠ, c. d., s. 805.

⁴⁴ Např. WINTEROVÁ, A. Nad perspektivami českého civilního procesu. *Právní rozhledy*, 2008, č. 19.

⁴⁵ DRÁPAL, BUREŠ, c. d., s. 805.

rozsudek pro zmeškání; ten se uplatní jen při neúčasti žalovaného (nikoliv však žalobce) na prvním jednání ve věci.⁴⁶ Naopak na Slovensku je v § 172 CSP upraven pro obě strany.

1.3. Koncentrace řízení

Účelem koncentrace řízení je urychlit soudní řízení a zpřehlednit je tím, že si subjekty vymezí okruh rozhodných tvrzení a důkazů.⁴⁷ Nutí účastníky k tomu, aby procesní povinnosti plnili včas a řízení účelově ani z nedbalosti neprotahovali.⁴⁸

Pro přípravné jednání je koncentrace řízení upravena v § 114c odst. 5 OSŘ. Spočívá v tom, že účastníci mohou tvrdit rozhodné skutečnosti a označovat důkazy k jejich prokázání jen do skončení přípravného jednání, příp. do uplynutí soudem poskytnuté lhůty. Později k nim soud nepřihlédne, ledaže se jedná o některou z výjimek dle § 118 odst. 1 OSŘ. Takto pojatá koncentrace je koncentrací zákonnou; soudcovské uvážení se neuplatní. Podmínkou je, že o ní byl účastník poučen.⁴⁹

Soud může poskytnout účastníkům ke splnění procesních povinností lhůtu, jejíž délka je omezena na 30 dnů. Omezení délky lhůty je zákonné, soud nemůže prominout její zmeškání ani ji prodloužit, pokud už ji stanovil v maximální možné délce.⁵⁰ Stanovil-li lhůtu kratší a účastník před jejím uplynutím požádá o prodloužení, soud mu může vyhovět, dodrží-li zákonné omezení délky.⁵¹ Soud není povinen lhůtu poskytnout; nejde o prostředek nápravy nepřipravenosti účastníka.⁵² V tomto se projevují prvky soudcovské koncentrace; je na uvážení soudu, zda účinky koncentrace odloží. Je však omezen zákonnou lhůtou. Později uplatněné důkazy – nejde-li o některou z výjimek – soud připustit nesmí, ani kdyby provedení důkazu nevedlo k prodloužení řízení.⁵³

Účinek koncentrace řízení by měl soud zvažovat, hodlá-li nařídit přípravné jednání.⁵⁴ Nechtějí-li soudci, aby tyto účinky nastaly, v praxi záměrně účastníky nepoučují o koncentraci nebo jednání přerušují či odročují.⁵⁵ Dle Bureše je odročení jednání vyloučeno z povahy přípravného jednání;

⁴⁶ SEDLÁČEK, c. d., s. 18.

⁴⁷ PETROV KŘIVÁČKOVÁ, J. Koncentrace řízení – zamyšlení nad současným stavem. In: RONOVSÁ, K., HAVEL, B., LAVICKÝ, P. a kol. *Pocta prof. Janu Hurdíkovi ke 70. narozeninám*. Brno: Masarykova Univerzita, Právnická fakulta, 2021, s. 535.

⁴⁸ WINTEROVÁ, MACKOVÁ, c. d., s. 338.

⁴⁹ § 118b odst. 3 OSŘ.

⁵⁰ SVOBODA, c. d., s. 363.

⁵¹ DRÁPAL, BUREŠ, c. d., s. 804.

⁵² LAVICKÝ, c. d., s. 515.

⁵³ CHALUPA, R. Nezdařenou koncentrací řízení do slepé uličky civilního procesu. *Právník* 7/2015, s. 598.

⁵⁴ PETROV KŘIVÁČKOVÁ, c. d., s. 539.

⁵⁵ *Ibid*, s. 537-538.

k oddálení koncentrace slouží zákonem předjímaná 30denní lhůta.⁵⁶ Totéž by zřejmě mělo platit pro přerušeni jednání, nejde-li o krátkou přestávku. Dle Jirsy je přerušeni výjimečně možné, není-li cílem obcházení koncentrace.⁵⁷ Zákon o možnosti odročení či přerušeni jednání mlčí, ustanovení se v praxi používají *per analogiam*.

Současné pojetí koncentrace je kritizováno. Jednotné omezení možnosti uplatnit tvrzení a důkazy po určitém okamžiku může být na újmu spravedlivému rozhodnutí.⁵⁸ Soud může korigovat negativní účinky koncentrace poskytnutím lhůty, ta je však omezena. Dle některých názorů je koncentrace řízení paradoxně na újmu zásadě rychlosti.⁵⁹ Účastníci totiž tvrdí skutečnosti a označují důkazy z procesní opatrnosti, byť se nedomnívají, že jsou aktuálně potřebné.⁶⁰ Zvláště problematické je zakotvení koncentrace k okamžiku skončení přípravného jednání, tedy ještě před začátkem jednání ve věci. Plně se ztotožňují s názorem Chalupy,⁶¹ dle něžž není přijatelné, aby byli účastníci zbaveni možnosti reakce na průběh dokazování.⁶²

1.4. Srovnání přípravného jednání a prvního jednání ve věci

V praxi se přípravné jednání příliš neujalo; častěji je nařizováno první jednání ve věci.⁶³ Jejich účel je však odlišný. Přípravné jednání slouží k přípravě věci tak, aby bylo možné rozhodnout při co nejmenším počtu jednání. Mělo by se nařídít, nestačí-li k tomu jiná opatření. První jednání ve věci naopak spočívá v přednesech stran a provádění dokazování, přičemž na konci by mělo být vyhlášeno rozhodnutí ve věci. To při přípravném jednání nelze. První jednání ve věci nemá nahrazovat přípravné jednání tak, že by se na jeho počátku zjišťovalo, co je mezi stranami sporné a jaké procesní povinnosti strany ještě musí splnit. První jednání ve věci přitom na přípravné jednání může bezprostředně navazovat.⁶⁴

Neúčast na přípravném jednání je spojena s důsledky popsány v kapitole 1.2.3. U prvního jednání ve věci je neúčast žalovaného sankcionována možností vydat rozsudek pro zmeškání dle § 153b OSŘ. Neúčastní-li se prvního jednání ve věci žalobce, k zastavení řízení nedochází. Nedostaví-li se ani jedna strana, je procesním následkem přerušeni řízení dle § 110 OSŘ.⁶⁵

⁵⁶ DRÁPAL, BUREŠ, c. d., s. 806. Shodně SEDLÁČEK, c. d., s. 18.

⁵⁷ Např. je-li třeba probrat mnoho sporných skutečností. JIRSA, c. d., s. 758.

⁵⁸ CHALUPA, c. d., s. 594.

⁵⁹ PETROV KRIVÁČKOVÁ, c. d., s. 539.

⁶⁰ CHALUPA, c. d., s. 600.

⁶¹ Ibid, s. 601, 610.

⁶² Byť mohou popírat tvrzení protistrany: rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 4. 9. 2013, sp. zn. 31 Cdo 4616/2010.

⁶³ Viz kapitola 3.

⁶⁴ § 115 odst. 2 OSŘ. DRÁPAL, BUREŠ, c. d., s. 806, SVOBODA, c. d., s. 362.

⁶⁵ SVOBODA, c. d., 362.

S koncem přípravného jednání i prvního jednání ve věci se pojí koncentrace řízení. Dle Lavického se od zavedení koncentrace řízení procesní důsledky přípravného jednání vyrovnají důsledkům jednání ve věci samé.⁶⁶ Dle Svobody přípravné jednání kvůli koncentračním účinkům částečně supluje úlohu prvního jednání ve věci.⁶⁷ V obou případech soud může poskytnout dodatečnou lhůtu ke splnění procesních povinností. U přípravného jednání je však lhůta omezena délkou 30 dnů.⁶⁸ Pro první jednání ve věci délka lhůty není omezena.⁶⁹

Pokud jde o soudní poplatek, je-li řízení zastaveno po konání přípravného jednání z viny žalobce, soud mu vrátí soudní poplatek snížený o 20 % (nejméně však 1000 Kč). Řízení totiž bylo zastaveno před prvním jednáním.⁷⁰ Posléze může k vrácení soudního poplatku v téže výši dojít pouze, schválí-li mezi účastníky smír před rozhodnutím ve věci.⁷¹

Mezi instituty je rozdíl i při stanovení výše mimosmluvní odměny dle advokátního tarifu. Účast na jednání před soudem je úkonem právní služby dle § 11 odst. 1 písm. g) AT. Za účast při přípravě jednání náleží dle § 11 odst. 2 písm. g) AT odměna v poloviční výši. Mají-li účastníci s právními zástupci sjednanou mimosmluvní odměnu, je pro ně přípravné jednání levnější co do placení nákladů řízení. V každém případě je konání přípravného jednání levnější pro stranu, která je povinna hradit druhé straně náklady řízení.

1.5. Negativa současné úpravy

Za hlavní negativa právní úpravy považuji:

1. Přísné požadavky na doručení předvolání k přípravnému jednání – nemožnost náhradního doručení, nutnost předvolat účastníky i zástupce, dlouhá lhůta k přípravě.
2. Nedostatečné vymezení vztahu přípravného jednání a jednání ve věci; není jasné, jaká ustanovení o jednání lze použít *per analogiam* a jaká nikoliv.
3. Zákonná koncentrace řízení spojená s koncem přípravného jednání, která stanoví okamžik koncentrace ještě před zahájení jednání ve věci a tím i dokazování.
4. Nevhodné uchopení procesních důsledků nedostavení se k přípravnému jednání; jednak jsou důsledky pro obě strany odlišné co do existence rozhodnutí ve věci, jednak ani jeden z důsledků není přiléhavý na to, že se strany nedostavily k roku.

⁶⁶ LAVICKÝ, c. d., s. 507.

⁶⁷ SVOBODA, c. d., s. 357.

⁶⁸ § 114c odst. 4 OSŘ.

⁶⁹ § 118b odst. 1 OSŘ.

⁷⁰ § 10 odst. 3 SoP.

⁷¹ § 10 odst. 7 SoP.

2. Přípravný rok ve věcném záměru civilního řádu soudního

V roce 2018 byl veřejnosti představen návrh věcného záměru civilního řádu soudního, který má tvořit základ rekodifikace civilního práva procesního. Po připomínkách ze strany zejm. odborné veřejnosti byl pozměněn. Poslední veřejně dostupná verze pochází z roku 2020.⁷² Nyní návrh přezkoumává nová pracovní skupina.⁷³

Návrh počítá s institutem jednání sloužícího k přípravě jednání ve věci. Na rozdíl od občanského soudního řádu jej nazývá přípravným rokem. Ten se od přípravného jednání v mnohém liší.

2.1. Povaha a účel přípravného roku

Přípravný rok má být nově konán obligatorně s výjimkou jednoduchých případů. Návrh se vymezuje vůči tomu, aby příprava jednání probíhala v rámci prvního jednání ve věci; během ústního jednání mají být sporné skutečnosti dokazovány, nikoli teprve zjišťovány. Návrh vychází z toho, že dosavadní přístup prodlužuje délku řízení, neboť vede k odročení ústního jednání. Klade důraz i na předvídatelnost rozhodnutí ve věci. Zavádí tak přípravný rok povinně s výjimkou zejm. těch věcí, kde je rozsah sporných skutečností zanedbatelný.⁷⁴ Soud může upustit od konání přípravného roku i v nepatrných věcech.⁷⁵ Zde důvodem není nutně jednoduchost věci, ale procesní ekonomie.⁷⁶

Přípravný rok má být neformální; návrh se vymezuje proti „*nadměrné formalizaci předpokladů pro konání přípravného roku*“.⁷⁷ Nejsou stanoveny zvláštní podmínky pro předvolání. Dle bodu 118 ČŘS tak předvolání musí být doručeno tak, aby měly strany dostatek času na přípravu.⁷⁸ Konkrétní lhůta stanovena není; posuzování včasnosti doručení předvolání bude zřejmě individualizováno. Bod 195 ČŘS zakotvuje neveřejnost přípravného roku.

Protože návrh obsahuje obecnou úpravu roků, je na rozdíl od platné úpravy zřejmé, která ustanovení, která jsou dnes upravena jen pro jednání ve věci, se použijí i pro přípravný rok.

⁷² DOBROVOLNÁ, E., DVOŘÁK, B., LAVICKÝ, P., PULKRÁBEK, Z., WINTEROVÁ, A. *Věcný záměr civilního řádu soudního. Finální znění 2. verze* [online]. 2020. Dostupné z: https://justice.cz/documents/12681/2872506/Věcný+záměr_finální+verze+_prosinec+2020.pdf/83cdd87e-18c5-41e9-948e-8defa2525adb.

⁷³ PASEKOVÁ, E. *Místopředseda NS Suk předsedá nové komisi pro civilní řád soudní* [online]. Česká justice. 21.7.2021 [cit. 10.4.2023]. Dostupné z: <https://www.ceska-justice.cz/2021/07/mistopredseda-ns-suk-predseda-nove-komisi-pro-civilni-rad-soudni/>.

⁷⁴ Věcný záměr ČŘS, c. d., s. 238.

⁷⁵ Bod 370 ČŘS.

⁷⁶ Věcný záměr ČŘS, c. d., s. 321.

⁷⁷ Věcný záměr ČŘS, c. d., s. 237.

⁷⁸ Bod 120 ČŘS.

Z bodu 122 ČŘS plyne, že přípravný rok lze odročit. Bod 121 ČŘS vymezuje, kdy je rok zmeškán, což má vliv zejm. na kontumační rozsudek.

Soud v rámci přípravného roku postupuje z moci úřední a není vázán zákonným pořadím činností, které soud během přípravného roku činí.⁷⁹ Ty vymezuje bod 196 ČŘS. Soud má v součinnosti s účastníky řízení objasnit, zda jsou splněny procesní podmínky, a případné nedostatky odstranit. Přípravný rok slouží i k doplnění rozhodných skutkových tvrzení a důkazních návrhů. Zachován je i smírcí účel. Potud je povaha přípravného roku totožná s přípravným jednáním. Navíc výslovně slouží k tomu, aby soud se stranami probral věc po skutkové a právní stránce. Nedojde-li k uzavření smíru, má soud se stranami probrat další průběh řízení a stanovit plán ústního jednání. V něm má přesně označit, o kterých skutečnostech a jakými důkazními prostředky má být důkaz podán. Tyto povinnosti dosud upraveny nebyly.

2.2. Alternativy přípravného roku

Autoři návrhu zdůrazňují, že příprava jednání je klíčová pro správný průběh řízení.⁸⁰ Opouští však uspořádání platné právní úpravy, kde je pod zvláštní rubrikou upravena příprava jednání a její jednotlivé instituty. Příprava jednání tak, jak je dnes obsažena v § 114a OSŘ, je v návrhu upravena v oddílu týkajícím se žaloby a vyjádření k ní.

Bod 181 ČŘS upravuje výzvu k vyjádření žalovaného. Nerozhodl-li platebním rozkazem, má soud neprodleně doručit žalovanému stejnopis žaloby s výzvou, aby se k žalobě vyjádřil ve lhůtě ne kratší než 30 dnů. Výjimka platí pro jednoduché věci a zřejmě bezúspěšné uplatňování práva žalobcem. Bod 182 ČŘS pak upravuje možnost uložit podání repliky a dupliky.

Úkony soudu směřující k zajištění provedení důkazů (srov. § 114a odst. 2 písm. c) až e) OSŘ) v příslušných ustanoveních ČŘS upraveny nejsou. Dle mého názoru je však lze podřadit pod bod 180 ČŘS, který upravuje činnosti soudu po doručení žaloby; jejich výčet je totiž demonstrativní.⁸¹ K těmto opatřením by však mělo docházet až po konání přípravného roku. Má-li být povinně konán mj. za účelem zjištění, co je třeba dokazovat, a stanovení plánu jednání, nebude zpravidla logické zajišťovat důkazy v době, kdy nebylo s účastníky probráno, zda vůbec a kdy se důkazy budou provádět.

Kvalifikovaná výzva dle § 114b OSŘ v návrhu absentuje. Nevyjádří-li se však žalovaný na výzvu soudu dle bodu 181 ČŘS, soud na návrh žalobce rozhodne rozsudkem pro zmeškání. Podmínkou

⁷⁹ Věcný záměr ČŘS, c. d., s. 237-238.

⁸⁰ Ibid, s. 235.

⁸¹ Srov. „Poté, co byla žaloba soudu doručena, soud především zkoumá...“.

je, že skutkové přednesy žalobce nejsou v rozporu s obsahem spisu.⁸² Jde o kompromis mezi současnou úpravou § 114a a § 114b OSŘ. Soud v zásadě obligatorně zasílá žalovanému výzvu k vyjádření, a nevyjádří-li se žalovaný, vystavuje se riziku, že bude vydán kontumační rozsudek. Z návrhu plyne, že navrhne-li to žalobce a skutkové přednesy lze pokládat za pravdivé, nemá soud jinou možnost, než rozsudek pro zmeškání vydat. Na rozdíl od platné úpravy rozsudku pro zmeškání dle § 153b OSŘ se zde neuplatní diskrece soudu. Povinné zasílání výzvy k vyjádření je kritizováno z důvodu, že neumožňuje zohlednit specifika případu.⁸³

Jiný soudní rok sice alternativou přípravného jednání teoreticky zůstává, ale do značné míry odpadají důvody pro jeho konání. Bude-li se totiž soud domnívat, že nejde o jednoduchou věc a přípravné setkání s účastníky je potřebné, je dán důvod pro přípravný rok. Důvodem pro jeho nekonání by snad mohlo být to, aby soud vyloučil sankci v podobě kontumačního rozsudku, která s jiným soudním rokem není spojena. Pokud by účelem jiného soudního roku byla příprava jednání, žalobce by patrně postup soudu mohl napadnout, neboť soud by porušil povinnost konat přípravný rok.

Pokud jde o rozhodnutí věci bez jakéhokoli roku, návrh počítá s rozkazními řízeními. Platební rozkaz se dle bodu 462 ČŘS vydává bez slyšení žalovaného, přípravný rok je z povahy věci vyloučen. Nebude-li rozkaz vydán či bude-li zrušen, postupuje se dle ustanovení o přípravě jednání a přípravný rok se zpravidla konat bude.⁸⁴ Návrh naopak nepočítá s rozhodnutím věci na základě listinných důkazů, jak je nyní upraveno v § 115a OSŘ.

Lze tak uzavřít, že dle návrhu jsou, vyjma rozkazního řízení, jedinou alternativou k přípravnému roku vyjádření stran a první jednání ve věci. Musí však být dána výjimka z povinného přípravného roku.

2.3. Následky nedostavení se k přípravnému roku a koncentrace řízení

Návrh opouští zákonnou koncentraci řízení a vrací se k již známé soudcovské koncentraci. Ta je upravena v bodech 217 až 219 ČŘS. Výslovně se zavádí povinnost stran splnit povinnost tvrzení a důkazní včas tak, aby věc mohla být co nejrychleji projednána a rozhodnuta. Pokud tak zaviněně neučiní, může soud i bez návrhu rozhodnout, že skutkový přednes či důkazní návrh nepřipustí, zdrželo-li by to významně rozhodnutí věci. Soudcovská koncentrace umožňuje

⁸² Bod 322 ČŘS.

⁸³ SVOBODA, c. d., s. 342.

⁸⁴ Bod 467 ČŘS, Věcný záměr ČŘS, c. d., s. 419.

reagovat na specifika případu, je tu však riziko nejednotného postupu soudů. To by bylo na újmu předvídatelnosti procesu.⁸⁵

S tímto pojetím koncentrace je spojen i význam přípravného roku. Na něm jsou totiž dle bodu 197 ČŘS strany povinny dbát na to, aby byly probrány veškeré sporné skutečnosti; neúčastní-li se jednání, musí svého zástupce informovat o podstatných skutkových otázkách. Neučiní-li tak ze své viny, může soud při prvním jednání ve věci tvrzení či důkaz nepřipustit.⁸⁶ S koncem přípravného roku se tak nepojí zákonná koncentrace řízení, dle mého názoru však strany budou z opatrnosti postupovat, jako by tomu tak bylo. V opačném případě se vystavují riziku, že soud tvrzení či důkaz nepřipustí, neboť by to významně zdrželo rozhodnutí věci. Advokát by se navíc vystavil nebezpečí pořádkového trestu, pokud by učinil opožděný přednes či důkazní návrh z hrubé nedbalosti.⁸⁷ Domnívám se, že by tento stav trval přinejmenším po několik let, než by se v judikatuře vyjasnilo, kdy lze soudcovskou koncentraci aplikovat.

Neúčast na přípravném roku je dle bodu 323 ČŘS sankcionována rozsudkem pro zmeškání. Podmínkou je, že protistrana jeho vydání navrhne a její skutková tvrzení neodporují obsahu spisu.⁸⁸ Soud je povinen kontumační rozsudek vydat, jsou-li splněny zákonné podmínky. Zkoumá se však, zda jsou tvrzení v souladu s obsahem spisu, a zohledňuje se vůle druhé strany spor skončit kontumačním rozsudkem.

To, že strana byla před zmeškáním přípravného roku aktivní, nemá na vydání kontumačního rozsudku vliv. Důvodem k jeho nevydání není, vyjádřil-li se žalovaný na výzvu soudu dle bodu 181 ČŘS a dal tím najevo, že se hodlá bránit, tím méně pak to, že žalobce podal žalobu.⁸⁹ Tyto účinky jsou spojeny i s prvním jednáním ve věci, nekonal-li se výjimečně přípravný rok.⁹⁰ Naopak konal-li se a strany se jej účastnily, nelze již rozsudek pro zmeškání vydat pro neúčast na prvním jednání ve věci.⁹¹

Zmešká-li strana přípravný rok z omluvitelných důvodů, může žádat o navrácení v předešlý stav dle bodu 124 ČŘS. Návrh lze podat do 15 dnů po odpadnutí překážky, nejdéle do 6 měsíců ode dne zmeškání.⁹² Strana je dle bodu 126 ČŘS povinna připojit to, co zamýšlela přednést.

⁸⁵ PETROV KŘIVÁČKOVÁ, c. d., s. 544.

⁸⁶ Věcný záměr ČŘS, c. d., s. 240.

⁸⁷ Bod 219 ČŘS.

⁸⁸ Bod 322 ČŘS, Věcný záměr ČŘS, c. d., s. 302.

⁸⁹ Ibid.

⁹⁰ Bod 323 věta druhá ČŘS.

⁹¹ Bod 325 ČŘS.

⁹² Bod 125 ČŘS.

Povolí-li soud usnesením navrácení, zruší zároveň kontumační rozsudek a spor se navrátí do stavu, v němž byl před zmeškáním.⁹³

2.4. Přijetí věcného záměru odbornou veřejností

Věcný záměr byl zkritizován jak na akademické půdě, tak ze strany praxe. Soudci mu vytýkali, že nereaguje na potřeby praxe a nekriticky přejímá zahraniční úpravu.⁹⁴ Stranou nezůstal ani přípravný rok.⁹⁵ Na konferenci konané po představení první verze návrhu zaznělo, že konání přípravného roku nemá žádnou výhodu proti jednání, kde lze navíc provádět dokazování a rozhodnout ve věci.⁹⁶

Soudcovská unie považuje plošné zavedení přípravného roku za nevhodné, neboť jeho konání ve většině případů zbytečně zdrží průběh řízení. To, co má být předmětem přípravného roku, lze zpravidla probrat na začátku jednání ve věci samé. Přípravný rok by se měl konat, jen pokládá-li jej soud za potřebný.⁹⁷

Dle předsedy ČAK by mělo být vyjasněno, kdy je přípravný rok povinné konat. Postavil se za zachování zákonné koncentrace spojené i s koncem přípravného jednání.⁹⁸ Dle tvůrců návrhů je však současná nevhodná úprava koncentrace řízení důvodem, proč soudci místo přípravného jednání nařizují jiný soudní rok.⁹⁹

2.5. Reakce věcného záměru na negativa současné úpravy

Srovnám-li s negativy platné úpravy vymezenými v kapitole 1.5., návrh většinu z nich eliminuje.

1. Pro předvolání na přípravný rok nejsou stanoveny zvláštní požadavky.
2. Vzhledem k zavedení obecné úpravy soudního roku je zřejmé, jaká ustanovení se vztahují na přípravný rok. Je postaveno najisto, že je neverejný, a uplatní se na něj ustanovení upravující soudní rok.

⁹³ Bod 127 ČŘS.

⁹⁴ P. Šámal. *Konference Nový civilní proces z pohledu praxe*. 20. 11. 2018, Senát Parlamentu ČR. Dostupné z: <https://www.senat.cz/xqw/webdav/pssenat/original/89814/75241>, s. 3.

⁹⁵ A. Macková, *ibid*, s. 46.

⁹⁶ HOLČAPEK, T. *Průběh řízení před soudem I. stupně. Konference*, 15. 5. 2018, PF UK. Dostupné z: <http://portal.justice.cz/Justice2/MS/ms.aspx?j=33&o=23&k=2375&d=359674>.

⁹⁷ NOVOSAD, T., ZEMANOVÁ, D. *Stanovisko Soudcovské unie České republiky k navrhovanému věcnému záměru nové úpravy civilního procesního práva* [online]. 29.6.2018 [cit. 10.4.2023]. Dostupné z: <http://www.soudci.cz/zpravy-a-stanoviska/pohledy-a-nazory/2938-stanovisko-k-navrhovanemu-vecnemu-zameru-nove-upravy-civilniho-procesniho-prava.html>.

⁹⁸ R. Němec, *Nový civilní proces z pohledu praxe*, c. d., s. 37.

⁹⁹ LAVICKÝ, P., WINTEROVÁ, A., DOBROVOLNÁ, E., DVORÁK, B., PULKRÁBEK, Z. *Obrana návrhu věcného záměru civilního řádu soudního*. *Právní rozhledy*, 2019, č. 5, s. 153-159.

3. Zákonná koncentrace řízení je nahrazena koncentrací soudcovskou. Pojetí dle mého názoru odpovídá účelu právní úpravy, kterým je zabránit tzv. taktizaci stran a prodlužování řízení. Dle mého názoru však strany z opatrnosti budou postupovat, jako by se s koncem přípravného roku koncentrace pojila, neboť nebudou riskovat, že soud bude jejich tvrzení či důkazní návrh považovat za zaviněně opožděné. Za nevhodnou považuji úpravu postihu advokáta, která tyto obavy dále podpoří.

4. Důsledek nedostavení se k přípravnému roku je pro obě strany jednotný, a to rozsudek pro zmeškání. To lze kvitovat, neboť to odpovídá realitě; strana nárok ani neuznává, ani návrh nebere zpět; jen se nedostavila k roku. Posiluje se odpovědnost žalobce za vedení sporu; i v jeho případě je důsledkem zmeškání rozhodnutí ve věci.

Návrh však přináší nový možný nedostatek, a to je povinnost přípravného roku. Byť je na výkladu soudce, co lze považovat za „jednoduchou věc“, úprava mu v zásadě znemožní uvážit, zda je přípravný rok v konkrétním případě vhodný.

3. Přípravné jednání v praxi

3.1. Metodologie

Cílem praktické části je zjistit zkušenosti civilních soudců okresních soudů s přípravným jednáním. Kvůli rozsahu práce jsem se zaměřila jen na soudy v obvodu Krajského soudu v Praze. Pro hlubší vhled do tématu jsem využila metody kvalitativního šetření: polostrukturovaného rozhovoru. Rozhovory jsem vedla se soudci civilního úseku Okresního soudu Praha-západ a Okresního soudu v Rakovníku, kteří soudí tzv. agendu C. Kladla jsem jim otázky uvedené v příloze č. 1, případně jsem se doptala na podrobnosti.

Kvalitativní výzkum je doplněn výzkumem kvantitativním: metodou dotazníku. Tyto otázky jsem zaslala soudcům civilních úseků ostatních okresních soudů v obvodu Krajského soudu v Praze. To mi umožnilo získat více respondentů, nelze však jít více do hloubky a dle očekávání se nevrátil vysoký počet dotazníků. Struktura respondentů je uvedena v příloze č. 2.

3.2. Analýza dat

Zjednodušené shrnutí odpovědí na otázky uvádím v přílohách č. 3-11. V této kapitole se zaměřím na analýzu odpovědí, které v tabulce nelze plně postihnout.

Přípravná jednání pravidelně konají 3 soudci. 1 soudkyně je koná jednou až třikrát do měsíce, trvají cca 1-2 hodiny. Strany na jeho konání nejsou zvyklé a jsou skeptické, byť se to změní, když

zjistí, že je soudkyně připravená a věc se posouvá kupředu. 1 soudce je koná jednou za 2 měsíce. 4 soudci je využívají výjimečně, z toho 1 max. dvakrát za rok, 1 za celou praxi čtyřikrát a nikdy to nebylo k posunu věci. 9 soudců nevyužilo institut nikdy; z toho 1 soudkyně jej brzy vyzkouší. 4 soudci na něj zanevřeli před více než 10 lety. Soudci zpravidla kvantifikovali počet přípravných jednání celkově za svou praxi.

Většina soudců přípravné jednání koná ve věcech zrušení a vypořádání podílového spoluvlastnictví a společného jmění manželů, často i ve věcech odpovědnosti za vady. Zmínili i pracovněprávní spor a ochranu osobnosti. Obecně šlo o věci, kde je zvláště žádoucí smírné vyřešení sporu, zejm. u rodinných a sousedských vztahů, spoluvlastnictví či více sporů mezi týmiž účastníky. Dále šlo o věci, kdy písemná podání nebyla jasná; spor byl na první pohled složitý, ale nepřehledný. Důraz soudci kladli na smírné řešení sporu, až poté na vyjasnění skutkového stavu.

Soudci, kteří přípravná jednání nevyužívají, je považují za zbytečná; vše, k čemu slouží, provedou při prvním jednání ve věci, kde lze i dokazovat a rozhodnout. Obávají se prodlužování řízení. Problémem je i nedostatek jednacích síní, vysoký nápad a tlak na výkon, který soudce nutí k rychlému skončení věci. Soudci uváděli nápad cca 40 věcí měsíčně, dříve až k 60; soudkyně, která přípravná jednání koná pravidelně, má měsíční nápad cca 35 věcí. 1 soudkyně by je konala při nižším nápadu, takto ale chce co nejdříve zahájit dokazování. 6 soudců odrazují potíže při doručování předvolání; právní zástupci navíc často žádají o odročení, což vzhledem k délce lhůty k přípravě ztěžuje nařízení přípravného jednání.

Podle 1 soudce někdy přípravné jednání nemá smysl, neboť nelze provést dokazování, např. je-li rozporován znalecký posudek a k posunu věci je nutné rovnou vyslechnout znalce. 4 soudci uvedli, že mnoho návrhů chodí z CEPR, kdy se automaticky odesílá kvalifikovaná výzva, což vylučuje přípravné jednání; 1 soudkyně pak konala jiný soudní rok.

3 soudcům vadí zákonná koncentrace, svazuje jim ruce při následném jednání ve věci. 1 soudce tak přípravné jednání přerušuje. Dle 1 soudce koncentrace snižuje možnost smíru, účastníci chtějí rovnou plnit procesní povinnosti; proto preferuje jiný soudní rok.

Většina soudců místo přípravného jednání koná první jednání ve věci a užívá výzvu dle § 114a OSŘ. 1 soudce zmínil jiný soudní rok, 4 kvalifikovanou výzvu. Z dalších otázek plyne, že tyto instituty využívá více soudců, nenapadly je však jako alternativa přípravného jednání. 2 soudci písemně vyzývají strany k zahájení mediace.

Kvalifikovanou výzvu využívají všichni soudci, 5 z toho jen spolu s platebními rozkazy. Většina soudců ji využívá občas dle povahy věci, 2 soudkyně asi v polovině případů včetně platebních

rozkazů, nikoliv však automaticky a nad tím, že pak nelze využít přípravné jednání, přemýšlí. Většina soudců nad přípravným jednáním v souvislosti s využitím kvalifikované výzvy nepřemýšlí. Ti, co o něm uvažují, rozlišují, zda je žaloba jasná; pokud ano, stačí kvalifikovaná výzva. Jiní soudci odmítají konat přípravné jednání, nemají-li vyjádření žalovaného; nereaguje-li žalovaný na výzvu dle § 114a OSŘ, zašlou kvalifikovanou výzvu.

Jiný soudní rok konají 4 soudci, a to těsně před prvním jednáním ve věci. Dle 1 soudce hrozba bezprostředního zahájení jednání podporuje usmíření účastníků; jiný soudní rok koná před zahájením všech jednání ve věci. Vyhovuje mu, že nenastává koncentrace řízení. Jiný soudní rok probíhá tak, že soudce sdělí předběžný názor soudu, upozorní na náklady soudního sporu a finanční výhody smíru. Chtějí-li strany jednat o smíru, jednání odročí, aniž by ho zahájil. Před pandemií skončil smírem cca 40 % věcí. Postup považuje za vhodný u všech sporů, ale ne u všech účastníků. 1 soudkyně jej koná, chtějí-li se účastníci dohodnout; v 25 % případů se tak stane. Ostatní soudci úkony, k nimž přípravné jednání slouží, činí po zahájení jednání ve věci. Pro 1 soudce revize tvrzení a důkazních návrhů na jiném soudním roku nemá smysl, nelze-li řízení koncentrovat.

Většina soudců uznává existenci výhod přípravných jednání. Ti, kdo je konají, zmiňují vyjasnění skutkového stavu, urychlení věci a usnadnění smíru mezi účastníky. Dle soudkyně, která je koná pravidelně, účastníci nechodí naladěni „bojovně“ a rok probíhá v přátelské atmosféře; na jednání by šli prokázat svá tvrzení a vyhrát spor. Neusmíří-li se, připraví jednání tak, že ke skončení věci stačí jedno až dvě jednání; soudkyně hned na první jednání volá svědky, což by si jinak netroufla. Dle 1 soudce se k přípravnému jednání snáze dostaví oba účastníci osobně. Dle 2 soudců je přípravné jednání pro účastníky levnější, a už proto je třeba je preferovat vůči jednání ve věci.

Soudci, kteří od přípravného jednání již upustili, považují za výhodu rychlé skončení věci, nedostaví-li se řádně předvolaní účastníci. To zmiňovali zejm. ti, kdo cítí tlak na výkon a vysoký nápad. V praxi se s tím ale příliš neseťkali, krajský soud je k omluvám účastníků benevolentní. Petitory žalob navíc často odkazují na znalecký posudek, rozsudek pro uznání tak nelze vydat. 1 soudce zastavil řízení při pracovněprávním sporu, kdy navíc žalobci uplynula lhůta k podání nové žaloby.

Nevýhody přípravného jednání se kryjí s důvody jeho nekonání. Soudci však častěji zmiňovali doručování předvolání. Přípravné jednání lze konat, jsou-li účastníci aktivní a dosažitelní na doručovacích adresách, což je menšina případů; je nutné je nařídít až 2 měsíce předem a s nejistým výsledkem. 1 soudce poukázal na to, že předvolání k prvnímu jednání ve věci se

doručuje jen zástupcům účastníků, byť lze při neúčasti žalovaného vydat rozsudek pro zmeškání. 1 soudkyně žádá o doručení účastníkům právní zástupce; účastníci se pak dostaví.

Soudcům vadí i nemožnost konat přípravné jednání po použití kvalifikované výzvy či nepřipravenost účastníků; na jednání ve věci byli připraveni lépe, zřejmě proto, že věděli, že na něm lze věc rozhodnout. 1 soudce kritizuje nevyváženost mimosmluvní odměny dle advokátního tarifu; příprava právního zástupce je minimálně stejně náročná jako k jednání ve věci.

Soudci, kteří přípravné jednání nekonají, je budou konat, bude-li zaveden povinný přípravný rok. Obávají se prodloužení délky řízení a zvýšení nákladů; domnívají se, že povinný přípravný rok je zatíží, příp. že nebude dostatek jednacích síní. 2 soudci uvedli, že bude-li možné nařídit jednání ve věci ihned po přípravném roku, nevidí v tom problém. To, co činí před zahájením jednání ve věci, provedou při přípravném roku, a příp. zahájí jednání. Mnoho soudců trápí doručování; obávají se zvýšení nákladů a nemožnosti konat rok při pasivitě účastníků. Většinu návrhů navíc podávají hromadně např. banky a pojišťovny, k jednání se nedostavují ani žalobci; tam nemá smysl přípravný rok konat.

Ti, kdo kritizovali formalismus při doručování a existenci zákonné koncentrace, kvitovali jejich zrušení. Dle soudce, který pravidelně s účastníky jinak rokuje, bude přípravný rok totéž, co nyní koná, což je vhodné. Dle soudkyně, která přípravné jednání koná pravidelně, je úprava potřebná, ale stanovení výjimky z obligatornosti na „jednoduché věci“ je vágní. Ti, kdo nebudou přípravný rok chtít konat, takto budou označovat většinu sporů.

Pro soudce je povinný přípravný rok přijatelný zejm. při zjednodušení doručování (možnost náhradního doručení, doručování jen právním zástupcům), či při možnosti jej nenařídit při pasivitě účastníků. Projevují ochotu jej konat, bude-li možné navázat jednáním ve věci. Dle 1 soudce je k vytvoření důvěrnějšího prostředí třeba, aby se nepořizoval zvukový záznam. Pro 7 soudců není povinný přípravný rok přijatelný za žádných podmínek.

3.3. Hodnocení dat

Přípravné jednání je využíváno pomálu. Ti, co je konají, tak činí ve vybraných složitých věcech s předpokladem náročného dokazování. Většina soudců je ale nekonala nikdy, nebo je vyzkoušela a ztratila. Nevidí v něm přínos; jeho náplň lze provést při prvním jednání ve věci. Domnívají se, že jeho konání prodlužuje řízení. Cítí se být pod tlakem na výkon, obávají se další zátěže a nedostatku jednacích síní. Odrazuje je komplikovanost doručování a nemožnost dokazovat

na přípravném jednání. Proto přípravné jednání nahrazují zejm. prvním jednáním ve věci a písemnými výzvami.

Těm, kdo by přípravné jednání konat chtěli, vadí, že většina byt' i složitých věcí přichází z CEPR. Automatické odeslání kvalifikované výzvy jim znemožní přípravné jednání konat. Potíže s doručováním a koncentrační účinky soudce vedou k tomu, že rovnou zahájí jednání ve věci, jiní předtím provádí jiný soudní rok.

Postoje k následkům nedostavení se účastníků se liší. Někteří soudci je kvitují jako nástroj urychlení řízení, dle jiných vedou k nespravedlnosti. Totéž lze říci o koncentraci řízení. I názory na úpravu mimosmluvní odměny se různí dle toho, zda na ni nahlížíme z pohledu účastníka, či advokáta.

Mnoha soudcům by přitom povinný přípravný rok nevadil, pokud by byl neformální. I ti, dle nichž není potřebný, uváděli podmínky, kdy by pro ně byl přijatelný. Jde zejm. o vyloučení jednoduchých věcí, zjednodušení doručování a možnost navázat jednáním ve věci. To by odstranilo největší obavy soudců, a to průtahy a nákladnost řízení.

Závěr

Cílem práce bylo analyzovat přípravné jednání v platné úpravě a přípravný rok v návrhu věcného záměru civilního řádu soudního, a zhodnotit jeho uplatňování v praxi.

Problémy platné úpravy tkví především v její podrobnosti a rigiditě. Kritizována je úprava doručování, nevhodná úprava koncentrace řízení, jakož i nerovné a nepřiléhavé důsledky nedostavení se účastníků k přípravnému jednání. Z mého výzkumu plyne, že právě úprava doručování odrazuje soudce od konání přípravného jednání.

Na tato negativa zdařile reaguje návrh civilního řádu soudního. Usnadňuje doručování, navrácí soudcovskou koncentraci a obě strany vhodně trestá vydáním rozsudku pro zmeškání, nedostaví-li se k přípravnému roku. Omezuje však soudcovské uvážení tím, že přípravný rok činí povinným s výjimkou jednoduchých a bagatelních věcí.

Byť soudci nepovažují přípravný rok za potřebný, většina je ochotna jej akceptovat, bude-li neformální. Jejich popis přijatelné úpravy v zásadě odpovídá věcnému záměru; přípravný rok má být neformální, bez zvláštní úpravy doručování a s výjimkou jednoduchých věcí. Úprava vyhovuje i požadavku soudců, aby mohli navázat jednáním ve věci. To lze i dnes, ale rigidita úpravy soudce odrazuje.

Soudcovská koncentrace by měla vyhovovat jak odpůrcům zákonné koncentrace, tak jejím zastáncům; je na nich, kdy řízení koncentrují. Vymezují se jen vůči postihu advokáta za opožděný přednes či důkazní návrh, neboť si myslím, že fakticky povede ke stavu, jako by byla zákonná koncentrace zachována.

Nevím však, zda má být přípravný rok povinný. Přikláním se k názoru jedné z respondentek, že nebudou-li jej soudci chtít konat, označí většinu sporů za jednoduché. Z mého šetření plyne, že proti přípravnému roku, jak je upraven ve věcném záměru, by většina soudců nic nenamítala, a to včetně těch, kteří nyní přípravné jednání pokládají za zbytečné.

Přikláním se k slovenskému pojetí, které jeho konání nechává na soudu. Bude-li přípravný rok neformální, soudci jej zřejmě budou konat dobrovolně, seznají-li, že věc je složitá. Věcný záměr však v každém případě přináší naději, že přípravný rok přestane být považován za přežitek a bude v praxi opravdu využíván.

Seznam zdrojů

Právní předpisy

zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád

zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních

zákon č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích

vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif)

zákon č. 160/215 Z. z., civilný sporový poriadok

Judikatura

Rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 13. 12. 2012, sp. zn. 27 Co 581/2012

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 11. 2013, sp. zn. 23 Cdo 1213/2013

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 4. 9. 2013, sp. zn. 31 Cdo 4616/2010

Literatura

DRÁPAL, L., BUREŠ, J. a kol. *Občanský soudní řád I. § 1 až 200za. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, 1600 s.

HRUŠÁKOVÁ, M. (ed.). *Pocita Petru Hlavsovi*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, Právnická fakulta, 2009, 320 s.

CHALUPA, R. Nezdařenou koncentrací řízení do slepé uličky civilního procesu. *Právník* 7/2015, s. 582-611.

JIRSA, J. a kol. *Občanské soudní řízení. Soudcovský komentář. Kniha I*. 4. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2023, 1448 s.

LAVICKÝ, P. a kol. *Občanský soudní řád (§ 1 až 150l). Řízení sporné. Praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2016, 116 s.

LAVICKÝ, P., WINTEROVÁ, A., DOBROVOLNÁ, E., DVOŘÁK, B., PULKRÁBEK, Z. Obrana návrhu věcného záměru civilního řádu soudního. *Právní rozhledy*, 2019, č. 5, s. 153-159.

RONOVSKÁ, K., HAVEL, B., LAVICKÝ, P. a kol. *Pocita prof. Janu Hurdíkovi k 70. narozeninám*. Brno: Masarykova Univerzita, Právnická fakulta, 2021, 770 s.

SEDLÁČEK, M. Nedostatky právní úpravy přípravy jednání aneb k § 114b a § 114c OSŘ. *Soukromé právo*, 7-8/2022, s. 15-20.

SVOBODA, K. *Řízení v prvním stupni. Civilní proces z pohledu účastníka*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, 712 s.

SVOBODA, K., SMOLÍK, P., LEVÝ, J., DOLEŽÍLEK, J. a kol. *Občanský soudní řád. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, 1834 s.

WINTEROVÁ, A. Nad perspektivami českého civilního procesu. *Právní rozhledy*, 2008, č. 19, s. 706-711.

WINTEROVÁ, A., MACKOVÁ, A. a kol. *Civilní právo procesní. Díl první: řízení nalézací*. 9. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2018, 648 s.

ZAHRADNÍKOVÁ, R. a kol. *Civilní právo procesní*. 3. aktualizované vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2018, 622 s.

Ostatní zdroje

DOBROVOLNÁ, E., DVOŘÁK, B., LAVICKÝ, P., PULKRÁBEK, Z., WINTEROVÁ, A. *Věcný záměr civilního řádu soudního. Finální znění 2. verze* [online]. 2020. Dostupné z: https://justice.cz/documents/12681/2872506/Věcný+záměr_finální+verze+_prosinec+2020.pdf/83cdd87e-18c5-41e9-948e-8defa2525adb.

HOLČAPEK, T. *Průběh řízení před soudem I. stupně*. Presentace z konference konané dne 15. 5. 2018 na Právnické fakultě Univerzity Karlovy. Dostupné z: <http://portal.justice.cz/Justice2/MS/ms.aspx?j=33&o=23&k=2375&d=359674>.

NOVOSAD, T., ZEMANOVÁ, D. *Stanovisko Soudcovské unie České republiky k navrhovanému věcnému záměru nové úpravy civilního procesního práva* [online]. 29.6.2018 [cit. 10.4.2023]. Dostupné z: <http://www.soudci.cz/zpravy-a-stanoviska/pohledy-a-nazory/2938-stanovisko-k-navrhovanemu-vecnemu-zameru-nove-upravy-civilniho-procesniho-prava.html>.

Nový civilní proces z pohledu praxe. Konference konaná dne 20. 11. 2018 v Senátu Parlamentu ČR. Dostupné z: <https://www.senat.cz/xqw/webdav/pssenat/original/89814/75241>.

PASEKOVÁ, E. *Místopředseda NS Šuk předsedá nové komisi pro civilní řád soudní* [online]. Česká justice. 21.7.2021. Dostupné z: <https://www.ceska-justice.cz/2021/07/mistopredseda-ns-suk-predseda-nove-komisi-pro-civilni-rad-soudni/>.

Přílohy

Příloha č. 1 – Otázky pokládané soudcům v rozhovoru a dotazníku

1. Jak často využíváte institut přípravného jednání dle § 114c OSŘ?
2. Pokud přípravné jednání využíváte, v jakých případech?
3. Pokud přípravné jednání nevyžíváte, z jakého důvodu?
4. Pokud přípravné jednání nevyžíváte, co využíváte místo něj (k zjištění splnění podmínek řízení, k doplnění povinnosti tvrzení a důkazní, k pokusu o smírné vyřešení věci aj.)?

Jak často využíváte kvalifikovanou výzvu? Uvažujete při ní o tom, zda by nebylo vhodnější konat přípravné jednání?

Konáte někdy místo přípravného jednání jiný soudní rok? Proč?

5. Jaké výhody spatřujete v přípravném jednání?
6. Jaké nevýhody spatřujete v přípravném jednání?
7. Pokud by mělo být přípravné jednání plošně obligatorní, za jakých podmínek by to pro Vás bylo akceptovatelné? Jaké by to dle Vašeho názoru mělo důsledky (pozitivní i negativní)?

Příloha č. 2 – Struktura respondentů a použitých metod

Soud	Počet	Metoda
Okresní soud Praha-západ	10	Rozhovor
Okresní soud v Rakovníku	3	Rozhovor
Okresní soud v Kladně	2	Dotazník
Okresní soud v Kolíně	2	Dotazník
Okresní soud v Benešově	2	Dotazník
Okresní soud v Nymburce	2	Dotazník
Okresní soud Praha-východ	1	Dotazník
Okresní soud v Mělníku	1	Dotazník

Příloha č. 3 – Odpovědi na otázku č. 1

Jak často využíváte institut přípravného jednání dle § 114c OSŘ?

Četnost využívání	Počet	
Často (v řádu měsíců)	3	
Občas (nepravidelně)	1	
Výjimečně	4	
V minulosti ano, nyní vůbec	v posledních 10 letech	2
	před více než 10 lety	4
Nikdy nevyužil/a	9	

Příloha č. 4 – Odpovědi na otázku č. 2

Pokud přípravné jednání využíváte, v jakých případech?

Věc	Počet
Zrušení a vypořádání společného jmění manželů	7
Zrušení a vypořádání podílového spoluvlastnictví	5
Odpovědnost za vady	4
Skutková složitost věci	4
Složité vztahy mezi účastníky	3
Předpoklad neskončení sporu na jediném jednání	2
Neplatnost skončení pracovního poměru	1
Ochrana osobnosti	1
Nejasná situace z vyjádření účastníků	1
Jiná právní kvalifikace	1
Nikdy	8

Příloha č. 5 – Odpovědi na otázku č. 3

Pokud přípravné jednání nevyužíváte, z jakého důvodu?

Důvod	Počet
Lze plně nahradit jednáním ve věci	12
Doručování	6
Protahování řízení	5
Nedostatek jednacích síní	4
Nelze dokazovat	4
Přípravné jednání využívám	4
Tlak na výkon (vysoký nápad)	4
Koncentrace	3
Dlouhá lhůta k předvolání	2
Následky nedostavení se stran	1
Nemožnost využít po kvalifikované výzvě	1

Příloha č. 6 – Odpovědi na otázku č. 4

Pokud přípravné jednání nevyužíváte, co využíváte místo něj (k zjištění splnění podmínek řízení, k doplnění povinnosti tvrzení a důkazní, k pokusu o smírné vyřešení věci aj.)?

Způsob přípravy	Počet
První jednání ve věci	17
Výzva k vyjádření dle § 114a	14
Kvalifikovaná výzva	4
Písemná výzva k prvnímu setkání s mediátorem	2
Jiný soudní rok	1

Příloha č. 7 – Odpovědi na otázku č. 5

Jak často využíváte kvalifikovanou výzvu? Uvažujete při ní o tom, zda by nebylo vhodnější konat přípravné jednání?

Četnost		Počet
Často (polovina případů)	uvažuje o přípravném jednání	2
	neuvažuje o přípravném jednání	3
Občas, dle povahy věci	uvažuje o přípravném jednání	2
	neuvažuje o přípravném jednání	6
Výjimečně	uvažuje o přípravném jednání	1
	neuvažuje o přípravném jednání	3
Pouze s platebními rozkazy		5

Příloha č. 8 – Odpovědi na otázku č. 6

Konáte někdy místo přípravného jednání jiný soudní rok? Proč?

Ano	Obecně	0
	před zahájením jednání ve věci	4
Ne		19

Příloha č. 9 – Odpovědi na otázku č. 7

Jaké výhody spatřujete v přípravném jednání?

Výhoda	Počet
Žádné	11
Ujasnění si předmětu dokazování	6
Snazší smírné řešení	5
Neformálnost	4
Následky nedostavení se stran – rychlé skončení věci	4
Koncentrace řízení	3
Levnější pro účastníky	2
Urychlení řízení	2
Přítomnost všech účastníků	1

Příloha č. 10 – Odpovědi na otázku č. 8

Jaké nevýhody spatřujete v přípravném jednání?

Nevýhoda	Počet	
Doručování	9	
Prodlužování řízení	8	
Nelze dokazovat	5	
Zbytečnost	5	
Nedostatek času, tlak na výkon	3	
Koncentrace řízení	existence	3
	omezení lhůty	1
Následky nedostavení se stran	2	
Vyloučení po výzvě dle § 114b	2	
Nedostatečně ohodnoceno v AT	1	
Nepřipravenost účastníků	1	

Příloha č. 11 – Odpovědi na otázku č. 9

Pokud by mělo být přípravné jednání plošně obligatorní, za jakých podmínek by to pro Vás bylo akceptovatelné?

Jaké by to dle Vašeho názoru mělo důsledky (pozitivní i negativní)?

Obecný postoj

Postoj k obligatornímu přípravnému jednání	Počet
Nevhodné	7
Nepotřebné	6
Vhodné, pokud bude neformální	7
Rozhodně vhodné	1

Podmínky akceptovatelnosti

Podmínka	Počet
Nikdy	7
Odstranění formalit	4
Odstranění podmínek doručování	4
Výjimka pro jednoduché spory	3
Možnost navázat prvním jednáním ve věci	2
Možnost nenařídít při pasivitě účastníků	1
Vyjasnění, za jakých podmínek má být konáno	1
Nastavení závazného procesního poučení (§ 118a odst. 1 OSŘ písemně, nejen při jednání samém)	1
Odstranění fikce zpětvzetí a uznání	1
Nepořizování zvukový záznam	1
Vždy	1

Důsledky obligatorního přípravného jednání

Důsledek	Počet
Prodloužení délky řízení	8
Zvýšené náklady	5
Zatížení soudů	2
Nedostatek jednacích síní	1